

Nieuwsbrief Leren

- 81 -

Lieven Coppens

Dit privé-initiatief wil op een onderbouwde manier informatie geven over actuele onderwijsthema's. Standpunten die hier worden ingenomen zijn uitsluitend deze van de auteur zelf en kunnen dan ook in geen enkel opzicht toegeschreven worden aan welbepaalde organisaties of onderwijsnetten en/of onderwijskoepels. De auteur streeft er naar alle standpunten grondig en wetenschappelijk te onderbouwen. Een duidelijke bronvermelding laat iedereen toe om alles te controleren.

Voorwoord

Met dit septembernummer viert de *Nieuwsbrief Leren* officieel zijn tiende verjaardag. Een jaar later dan die andere nieuwsbrief, maar dat komt omdat ik bij nul begon te tellen en niet bij één. Je wordt nu eenmaal niet geboren als je één jaar bent, maar vooralsnog twaalf maanden vroeger. Voor mij geen goedkoop boerenbedrog: de mensen die deze nieuwsbrief van bij het begin gevolgd hebben weten het toch: De *Nieuwsbrief Leren* was de eerste in Vlaanderen om systematisch de wereld van de leer- en ontwikkelingsstoornissen in de schijnwerpers te plaatsen. Daar ben ik zo trots op dat ik niemand anders met die eer laat lopen. Maar goed, ik moet het nu eenmaal hebben van de kracht van de inhoud en niet met de rechtstreekse of onrechtstreekse financiële input van een ministerie of enkele sponsors. Het zij zo.

Hoe ik tegen deze *Nieuwsbrief Leren* na tien jaar aankijk? Voor mij ligt de sterkte ervan in de volgende eigenschappen:

- hij is actueel;
- hij brengt theorie op een bevattelijke manier;
- hij betuttelt zijn lezers niet;
- hij is gevarieerd;
- hij is onafhankelijk;
- hij vervalt niet in herhaling;
- hij doet meer dan het signaleren van praktische materialen en activiteiten;
- hij wordt aangevuld door een netwerk van thematische websites;
- hij heeft persoonlijkheid;
- hij is de weergave van een persoonlijk leerproces.

Genoeg genoten van dit persoonlijk moment van glorie. Het is tijd om weer met beide voeten op de grond te staan.

Neen, het is niet altijd eenvoudig om die acht nieuwsbrieven per jaar op een kwaliteitsvolle manier samen te schrijven. Soms is het een zware opdracht. Zeker ook omdat ik veel minder feedback krijg dan ik zou willen. Niet om te zeggen hoe goed de *Nieuwsbrief Leren* wel is, wel om de vinger aan de pols van de ondersteuningsbehoeften van ouders, leerkrachten en scholen te kunnen houden. Ik waardeer het enorm als ik reacties van lezers krijg die me helpen om met de *Nieuwsbrief Leren* de juiste weg te blijven bewandelen.

Wordt het allemaal wat veel om te blijven volgen? Dat kan ik me voorstellen. Voor de mensen die dit toch willen doen, maak ik gebruik van de sociale media. Je kunt mij volgen via *Facebook*, *LinkedIn* en *Twitter*. Voor de kenners:

- *Facebook*: <http://nl-nl.facebook.com/lieven.coppens>
- *LinkedIn*: <http://www.linkedin.com/in/lievencoppens>
- *Twitter*: https://twitter.com/#!/nieuwsbr_leren

Zeg nog eens dat mensen van leeftijd niet mee zijn met hun tijd ☺!

Ik wens jullie alvast een ver(-)rijkend schooljaar toe!

Lieven

Niemendalletje over zorg

Zo af en toe schrijf ik eens een niemendalletje dat ik dan op mijn computer bewaar om verder niets meer mee te doen. Dit was er zo eentje dat bij mij opkwam toen ik een tekst probeerde te schrijven over wat voor mij de essentie van *zorg* is. Ik deel het graag met jullie:

*Als je niet meer kan volgen,
dan zal ik niet blijven voorlopen,
want als ik voorloop,
verlies je me uit het oog...*

*Als je niet meer kan volgen,
dan zal ik niet achter jou lopen,
want als ik achter jou loop,
voel je mijn adem in jouw nek...*

*Als je niet meer kan volgen,
dan zal ik naast jou lopen,
want als ik naast jou loop,
dan voel je dat ik bij je ben...*

*Als ik bij je ben,
sla ik mijn arm om je heen,
zodat je weet
dat ik jouw tempo volg...*

[Lieven Coppens]

Ja, je mag het gebruiken. Maar zet je er dan de bron bij? Dankjewel!

Requiem voor een leezorgkader

Eigenlijk was ik van plan om in deze nieuwsbrief niet stil te staan bij het leezorgfiasco. Want dat is het geworden: een fiasco. Minstens zes jaar aan energie, werkuren en middelen is op 6 september 2011 zonder gewetensbezwaren weggegooid. En dan te bedenken wat er met al het geld en de energie die men hierin heeft gestoken had kunnen gedaan worden voor kinderen en jongeren met leer- en ontwikkelingsproblemen. Het leezorgkader kon niet meer afgeblazen worden, alleen al door de grote investeringen van de afgelopen jaren moest het gewoon lukken. Het zou te gemakkelijk zijn de verantwoordelijkheid alleen bij de minister te leggen. Iedereen die deelnam aan het mislukte debat is medeverantwoordelijk. Want dit is me alvast in de laatste berichtgeving opnieuw duidelijk geworden: niet het kind met leer- en ontwikkelingsproblemen stond centraal.

Laat ons de nota over de *Dringende beleidsmaatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften*¹ eens aandachtig bekijken. Er is sprake van twee resonantiegroepen:

*Het overleg in beide resonantiegroepen resulteerde in een standpuntnota. Bij de bespreking van elk thema werden de standpunten van de geledingen opgelijst. Elk standpunt werd door de verschillende geledingen afgetoetst bij hun respectievelijke achterban en al of niet onderschreven*².

¹ Zie: http://www.klasse.be/vandaag/files/file/20110906_TerugkoppelingResonantiegroepen.pdf.

² Zie: http://www.klasse.be/vandaag/files/file/20110906_TerugkoppelingResonantiegroepen.pdf, blz.2.

De eerste resonantiegroep is deze van de onderwijskoepels, het GO! en de vakbonden. De tweede resonantiegroep bestaat uit het **VLaams OuderPlatform**¹ (VLOP).

Op 6 september 2011 werd het leezorgkader afgevoerd door de minister wegens een gebrek aan draagkracht. Ik citeer hem:

De standpuntennota's lieten de Vlaamse Regering toe af te wegen in welke mate er draagvlak was voor leezorg. De leden van de Vlaamse regering konden enkel concluderen dat er onvoldoende draagvlak was voor de gefaseerde aanpak met een basisdecreet en aanbouwdecreten².

Tactvol gezegd: dat had de minister ook zonder de standpuntennota's van die twee resonantiegroepen kunnen weten. En wel om de volgende twee redenen.

- Het werken met net deze twee resonantiegroepen kon alleen maar leiden tot een polarisatie. De koepels en vakbonden reageerden vanuit de belangen van de leerkracht (codewoorden *planlast* en *hervorming van het buitengewoon onderwijs*), het Vlaams Ouderplatform vanuit de belangen van het kind met leer- en ontwikkelingsproblemen (codewoorden *integratie* en *inclusie*). Hoe kun je onderzoeken of er een draagvlak is als je deze twee groepen niet hebt samengebracht om te komen tot een gemeenschappelijk standpunt. Het enige dat je hiermee bereikt, is dat er persmededelingen verschijnen waarbij de ene partij de andere de schuld geeft voor het mislukken en zijn eigen aandeel daarin verdoezelt.
- Het Vlaams Ouderplatform is niet representatief voor de ouderverenigingen en belangengroepen in Vlaanderen. Dit had de minister kunnen weten als hij op voorhand zijn huiswerk had gemaakt. Iedereen met kennis van de sociale kaart van Vlaanderen had hem dit kunnen vertellen. Het is niet omdat je de oudste of grootste groep bent rond een bepaald thema dat jouw visie de enige juiste is. Zeker niet: in een aantal gevallen werkt dat juist omwille van een zekere zelfgenoegzaamheid contraproductief. Zo merk je in de voetnoot hieronder dat er in de *Overleggroep Ouders van normaal- en hoogbegaafde Kinderen met specifieke Leer- en/of Ontwikkelingsproblemen* grote hiaten zitten. Zo heb je bijvoorbeeld naast Bekina vzw, ook nog Hoogbegaafd Vlaanderen eb Eduratio, die ook heel wat te zeggen hebben over het thema hoogbegaafdheid. De minister had hier moeten ingrijpen en een representatieve vertegenwoordiging vragen.

Daarmee heb ik mijns inziens voldoende gereageerd op de meningsverschillen die volgens de minister blijven bestaan.

Dan toch nog twee bemerkingen bij het terechte argument dat men vragen blijft hebben bij de juridisch-technische uitwerking van het leezorgkader.

- Op een aantal vragen over het werken met doelgroepen had de minister kunnen anticiperen door (opnieuw) eerst zijn huiswerk te maken. In Nederland werkt men al een aantal jaren met een dergelijk clustersysteem.

¹ Het **VLaams OuderPlatform** bestaat uit:

- Drie erkende ouderverenigingen:
 - GO! ouders;
 - Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs (KOOGO);
 - Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV);
- Vlaamse Ouders van Kinderen met een Cochleaire Implant (VLOK-CI);
- Platform Recht op Inclusief Onderwijs (PRIO):
 - Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties (FLEVADO);
 - Gezin en handicap;
 - Inclusie Vlaanderen;
 - Vereniging Personen met een Handicap (VFG);
 - Vlaams Patiëntenplatform;
 - Vlaamse Vereniging Neuromusculaire Aandoeningen (NEMA);
 - Werkgroep Ouders uit het Ion-project;
- Ouders van Reumakinderen en –Adolescenten (ORKA);
- Gezinsbond;
- Overleggroep Ouders van normaal- en hoogbegaafde kinderen met specifieke leer- en/of ontwikkelingsproblemen:
 - Bekina vzw;
 - Centrum Zit Stil;
 - Dyspraxis vzw;
 - NLD-vereniging vzw;
 - Sprankel vzw;
 - Vlaamse vereniging Gilles de la Tourette vzw;
 - Zelfhulpgroep Dysfasie vzw.

² Zie: http://www.klasse.be/vandaag/files/file/20110906_TerugkoppelingResonantiegroepen.pdf, blz.2.

Ik heb dit gevolgd en hoor nu in Vlaanderen vragen die men eerder al in Nederland heeft gesteld en waarvoor men een oplossing heeft gevonden.

- De vraag naar het instrumentarium is een zeer terechte vraag. In Vlaanderen is er momenteel een dramatisch tekort aan recent genormeerde, betrouwbare en valide instrumenten. Daar komt vooralsnog maar weinig verandering in. De minister kan en mag zich niet verschuilen achter de protocollen Prodia¹, want dat zijn inderdaad degelijke procedures om tot een diagnose te komen, maar ook die moeten vroeg of laat vastlopen op een amalgaam van te oude diagnostische middelen. Zoals de kaarten nu liggen, komt daar trouwens in de nabije toekomst weinig of geen verandering in: iedereen klaagt erover, maar iedereen kijkt naar de andere partijen die het maar moeten oplossen. Het perfecte recept voor een impasse.

Een derde argument dat de minister gebruikt is dat van de budgettaire implicaties. Ik beperk mij door jullie te verwijzen naar mijn voorwoord op *Nieuwsbrief Leren 38* uit februari 2006²:

In deze nieuwsbrief ga ik nog niet dieper in op deze discussienota. Maar net zoals bij mijn bespreking van die andere nota, Maatwerk in samenspraak, is het mij wel duidelijk dat de nieuwe structuur meer middelen zal vragen dan de huidige en zeker niet minder. Misschien kan de huidige minister, net zoals zijn voorganger dan ook zeggen dat al wie suggereert dat er een bedekte besparingsagenda in deze discussienota schuilt, malafide is. En toch... Alles wordt duurder en kwaliteit moet betaald worden.

De twee overige argumenten laat ik over aan het gezond verstand van de lezer.

Laten we positief blijven. De *dringende beleidsmaatregelen* die de minister voorstelt, houden steek. Geen verstandig mens zal zeggen dat deze niet nodig zijn. Maar ook hier heb ik twee bedenkingen:

- De eerste opmerking betreft de opvolging van de oriënteringen door het CLB. Op welke manier zal de onderwijsinspectie die kwalitatieve evaluatie uitvoeren? Een verwijzing is (cfr. het zorgcontinuüm) het eindpunt van een zorgtraject, waarvoor niet alleen het CLB verantwoordelijk is. Daarbij wordt er van het CLB verwacht dat het een objectief en onafhankelijk advies geeft vanuit een afhankelijke situatie. (cfr. de bijzonder bepalingen en het samenwerkingscontract dat driejaarlijks en straks zesjaarlijks moet vernieuwd worden). Het feit dat bepaalde Inrichtende Machten en hogere onderwijsmachten nu al aan het lobbyen zijn om een 'eigen' CLB te mogen oprichten los van de nu afgebakende werkgebieden, belooft alvast weinig goeds.
- Voor leerlingen met een autismespectrumstoornis (ASS) wordt er een type 9 van buitengewoon onderwijs opgericht rekening houdend met kwaliteitscriteria. Bepaalde oudergroepen zijn hier niet gelukkig mee omdat dit voor hen het verder in hokjes delen is van kinderen. Maar het probleem gaat verder dan dat. Wie ervaring heeft met de GON-begeleiding, weet dat er momenteel drie groepen zijn die officieel 'oneigenlijk' gebruik maken van GON en waarvoor er een gedoogbeleid is, zolang tenminste de oorspronkelijke doelgroep van het type voor buitengewoon onderwijs niet in het gedrang komt. Te weten:
 - ASS: maakt 'oneigenlijk' gebruik van middelen voor type 3 of type 7;
 - DCD: maakt 'oneigenlijk' gebruik van middelen voor type 4;
 - STOS: maakt 'oneigenlijk' gebruik van middelen voor type 7.

Mijn vraag: komt er dan ook een type 10 voor kinderen met DCD, en een type 11 voor kinderen met STOS? En wat dan met kinderen met het Tourette-syndroom en kinderen met... Je kunt nu eenmaal het aantal types voor buitengewoon onderwijs niet blijven uitbreiden, nog niet gesproken over de budgettaire implicaties hiervan. En wat met het leerkrachtentekort?

Ik denk dat alle betrokkenen in deze een zware verantwoordelijkheid dragen. Niemand heeft het recht om de schuld af te schuiven op de andere. Men had moeten doorgaan tot er een consensus kwam. Nu zijn er, zoals ik eerder al schreef, minstens zes jaar aan inzet, energie, middelen en materialen onherroepelijk verloren gegaan. En vooral die middelen hadden veel beter kunnen gebruikt worden, daar waar het er echt toe doet. Bij het kind met leer- en ontwikkelingsproblemen. Voor zover ik het nu zie, is 6 september voor het Vlaamse onderwijs wat 9|11 was voor de Verenigde Staten van Amerika: een strijd met enkel maar slachtoffers en geen fundamentele oplossingen. Of zoals Franklin D. Roosevelt het op 8 september 1941, een dag na de Japanse aanval op Pearl Harbour, in zijn redevoering tot het Congres zei:

A date which will live in infamy!

¹ Zie: <http://www.prodiagnostiek.be>.

² Zie: <http://users.skynet.be/lieven.coppens/nieuwsbrief038.pdf>.